

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/4 Winter 2016, p. 175-190

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9067>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 21.12.2015

✓ Accepted/Kabul: 28.01.2016

✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ –

Doç. Dr. Pei-Lin LI

This article was checked by iThenticate.

MO YAN'IN KURBAĞA ROMANINDA ÖNE ÇIKAN ŞAHIS KADROSU

*Semine İmge AZERTÜRK** - Gözde KARAKAŞ****

ÖZET

Aile Planlaması Politikası, Çin'in temel politikasıdır. Bu güne kadar altmış yıldan fazla bir süredir uygulanan bu politikanın Çin toplumuna etkileri çok büyük olmuştur. Mo Yan, Kurbağa romanında Çin'de hızla artan nüfusu kontrol altına almak için 1965 yıllarında gündeme gelmeye başlayan ve hızla yasalaşan Aile Planlaması Politikasının sonuçlarını ele almıştır. Politikanın uygulanma sürecinde yaşanan olaylar Çin'in Shandong eyaletinde bulunan Gaomi şehrinin Kuzeydoğu Bucağı kırsalında yaşayan köylü halkın yaşamış olduğu deneyimler halanın yaşamı üzerinden anlatılmıştır. Romanda kadın doğum doktoru ve aynı zamanda Aile Planlaması Çalışanı olarak okuyucuların karşısına çıkan hala, romanın en önemli karakteridir. Yaşanılan olayların merkezinde hala karakteri bulunmaktadır. Mo Yan, çok sayıda Aile Planlaması Çalışanlarının duygu ve düşüncelerini, yaşadığı zorlukları hala üzerinden resmederek sergilemiştir. Aile Planlaması Politikasının getirdiği psikolojik etkiyi en iyi şekilde gösteren haladır. Romanda geçen diğer karakterler hala karakteri ile bir şekilde bağlantılı olup Aile Planlaması Politikasına karşı çeşitli tepkiler sergilemişlerdir. Özellikle de romanda yer alan Wang Renmei, Wang Dan, Geng Xiulian adlı üç kadın karakter Aile Planlaması Politikasının kadınlar üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu açık bir şekilde göstermektedir. Üreme ve çoğalmaya büyük darbe vuran Aile Planlaması Politikası sadece kadınlar üzerinde değil erkekler üzerinde de büyük sarsıntıya yol açmıştır. Bu sarsıntının psikolojik sonuçları Wang Zu, Zhang Quan ve Chen Bi adlı erkek karakterler üzerinden sergilenmektedir.

1970'li yıllarda yürürlüğe konan, Aile Planlaması Politikasının gerçekliğine derinden bakan ve insanları düşündürürken yaşanmış olayların içine çeken Mo Yan politikanın topluma yaşattığı zihinsel ve ruhsal çöküntüyü Kurbağa romanında işlemiştir. Tarihi ve toplumsal

** Yrd. Doç. Dr. Erciyes Üniversitesi. Edebiyat Fak. Çin Dili Edebiyatı ABD, El-mek: azerturkimge@hotmail.com

*** Arş. Gör. Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, El-mek: gozdederilgen@hotmail.com

gerçekleri anlatan bu eser, teması olan Aile Planlaması Politikasına eleştirel bir bakış açısı sergilemektedir.

Bu çalışmada, Kurbağa romanında yer alan ve Aile Planlaması Politikasının olumsuz sonuçlarını göstermede yardımcı olan ana karakterler üzerinde inceleme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mo Yan, Kurbağa, Şahıs Kadrosu, Çin Edebiyatı, Tek Çocuk Politikası

FEATURED INDIVIDUAL STAFF IN MO YAN'S FROG NOVEL

ABSTRACT

Family Planning Policy is the basic policy of China. By this time, over sixty years of this implemented policies' effects has had a very large impact on the Chinese society. In the Frog novel, Mo Yan dealt with the result of the Family Planning Policy which started to come up in 1965 and quickly enacted to control the rapidly growing population in China. The events that happened during the implementation of this policy is told through the experience of villagers living in rural Northeastern Parish of Gaomi city in Shandong province of China. In the novel, the aunt who is gynecologist, and also a Family Planning Employee for the readers, is the novel's most important character. The events centre around the life of the aunt character. Using the character of the aunt, Mo Yan displayed many of the feelings and thoughts of family planning employees as well as the difficulties faced by himself. The psychological effects brought by the family planning policy are shown clearly by the aunt. Other characters in the novel have been related to the aunt character somehow and display various reactions against the Family Planning Policy. Particularly, the three female characters in the novel, named Wang Renmei, Wang Dan and Geng Xiulian, has been used to clearly display the impact that the Family Planning Policy has on women. Family Planning Policy, which had a big impact on fertility and reproduction, has also caused a big concussion on not only women, but men too. The psychological consequences of this concussion have been displayed through three male characters, named Wang Zu, Zhang Quan and Chen Bi.

The Family Planning Policy was enacted in the 1970s, Mo Yan pulled the people into the deep reality of this policy as well as the events that was being experienced while making people think, the mental and spiritual collapse suffered by the society due to this policy is discussed in the Frog Novel. This work describes the historical and social realities as its subject being Family Planning Policy also brings a critical perspective to this policy.

In this study, negative consequences of Family Planning Policy has been conducted through the help of the main characters in the Frog Novel.

STRUCTURED ABSTRACT

Turkish Studies

This study mainly analyzes the main characters which help to show the negative sides of Family Planning Policy in the novel, *Frog*.

Family Planning Policy is the fundamental policy of China. The effects of this policy which has been implemented for more than sixty years now have been so strong. Soon after the foundation of People's Republic of China, the growing of the population aroused so much interest among many politicians, scientist and demographers that it was so necessary to take precautions. It became clear that the population of China had risen considerably according to the results of the census which was implemented in 1953 right after the foundation of People's Republic of China in 1949. A series of planning was made by the founder of the People's Republic of China as well to take the rapidly growing population under control. Some population plannings were put into action depending on the social, financial, and geographical structures of that time. Even the density of the population was measured in terms of the high and low populated places considering the topography of the regions. Therefore, population control plannings which were changing depending on the regions were made. The population policy in China which is quite dynamic has changeable features and rules when needed. The population policy applies to the members of various occupational groups in different ways as well. For example, whereas there was a rule that the families could have two children in 1965, this rule was not applied for the soldiers' wives. They could have only one child. When they had more than one, they used to be dismissed and sent to the villages. However, the families in the villages could have the second child on condition that their first child was a girl. The reason of this was the need for men to deal with the farm. Before the foundation of new China, the families who had three or more than three children had some responsibilities by the force of population policy. Vasectomy was the foremost among them. This implementation initiated by the government leaders to encourage the people became widespread in a very short time. In families that were not allowed to have the second child, the women were operated to insert an intrauterine device to prevent pregnancy right after having the first child. The population policy which caused deep sufferings on the family life became politically successful and the rapidly growing population could be taken under control in the end. However, this success, especially for Chinese people, was a big life lesson the price of which they heavily paid. There was too much sorrow suffered under the shadow of this success.

Being close to the community, the contemporary Chinese writer Mo Yan included Family Planning Policy issue which is indispensable for the Chinese community in his various works. According to him, in order to understand China thoroughly, the Family Planning Policy should be understood first. The reason of this is that the Family Planning Policy has changed and varied depending on the social, financial, and geographical structures of Chinese community. Regarding this, it can be inferred that the Family Planning Policy is a mirror of Chinese Community.

While the Family Planning Policy is included in political and historical sources a lot, there is a big gap on this issue in literature. This was until when Mo Yan wrote his work, "*Frog*". This work which is based on the Family Planning Policy of China portrays the hardship that the

Turkish Studies

Chinese people went through while this policy was being implemented. This policy which caused a big dilemma among the people affected the government leaders deeply who were responsible to implement it. Conflicts occurred between the people and the government officers. Both men and women, even children, suffered from it in different ways. It can be clearly seen through the novel, "Frog". Although this work was written by using hallucinatory realism technique by Mo Yan, it reflects true life experiences. Mo Yan wrote his work from the point of the true experiences of himself and the people around him. He used a clear language in his work in which he sometimes included the local accent. This allowed the people who learned Chinese to understand it easily.

Mo Yan, in *Frog*, handled the effects of the Family Planning Policy which came up in 1965s and was legalized quickly to take the rapidly growing population under control in China. This novel mainly focuses on the effects of the policy rather than the causes. Mo Yan who is from Shandong brought his novel into being in Northeast District of Gaomi in the state of Shandong.

The events that occurred during the implementation of the policy and the experiences of villagers who lived in Northeast District of Gaomi in the state of Shandong were portrayed through the life of the aunt. The aunt, the protagonist of the novel, is the character who was portrayed in the best way to show the psychological effects caused by the Family Planning Policy in Mo Yan's novel. There are several factors that Mo Yan built that kind of a character. In his real life, Mo Yan has an aunt who is a gynecologist. The novel, "Frog", which he wrote by being inspired by the story of his aunt is a synthesis of many gynecologists' experiences. Concluding from his aunt's experiences, he blended the difficulties that all gynecologists went through. Therefore, the irreplaceable character is the aunt. The writer brought this character into being masterfully.

The aunt who is portrayed as a gynecologist and also an officer of Family Planning Policy is the most important character of the novel. This character is in the centre of the plot. Mo Yan presented the feelings and thoughts of the officers of Family Planning Policy and difficulties that they experienced through the aunt.

The other characters are important as well to show the psychological effects of the Family Planning Policy on people. These characters are somehow connected to the aunt and react in different ways towards the Family Planning Policy. Especially three women called Wang Renmei, Wang Dan, Geng Xiulian clearly show the effects of the Family Planning Policy on the women. Wang Renmei is the wife of Wang Zu who is the aunt's niece. Wang Renmei who is a wife of a soldier is not allowed to have more than one child as a result of Family Planning Policy. Though she was operated to be inserted an intrauterine device to prevent pregnancy, she breaks the policy and takes the device out secretly. When she gets pregnant, she goes through sorrowful experiences. These experiences of Wang Renmei are the beginning of events that the aunt will regret and that will be the turning point of aunt's life. Wang Dan is the wife of aunt's niece, Wang Zu's close friend. Wang Dan gets pregnant by breaking the policy under the effect of her husband's ambition to have a boy. In this case, the woman has to be taken to the hospital to have an

Turkish Studies

abortion by the officers of the Family Planning Policy. Since they break the policy, another family experiences a tragic end. Geng Xiulian's end is not different from Wang Dan's. Escaping and hiding from the policy for a long time does not help to be away from the sorrows. These three women characters are the best examples to show the experiences of women who are from different positions during the implementation of the Family Planning Policy.

The Family Planning Policy which heavily damaged reproduction and population growth caused a big trauma not only on women but also men. The psychological effects of this trauma are shown through these men characters called Wang Zu, Zhang Quan ve Chen Bi.

Mo Yan who explains the reality of the Family Planning Policy put into practice in 1970s and draws the people into the true experiences by making them think discussed, in his novel *Frog*, the mental and psychological breakdown on the community. This work describing the historical and social realities depicts a critical point of view towards the Family Planning Policy.

The important factor to make the story real is the characters which live the story. The characters are the indispensable parts of novels regardless of being real or not. It is the characters that will help us understand the case in the novel, "Frog". These characters which we sometimes empathize and sometimes criticize allow us to figure out the case thoroughly.

Keywords: Mo Yan, *Frog*, Individual Staff, Chinese Literature, China's One-Child Policy

Giriş

Kurbağa romanı, Nobel Ödüllü Çinli yazar Mo Yan'ın 2009 yılında yazımını tamamladığı, toplumsal konulara değindiği önemli eserlerinden biridir. Yazarın 10 yılı aşkın bir sürede kaleme almış olduğu Kurbağa romanı, Çin'in 60 yıllık "Aile Planlaması Politikası"¹ geçmişini ve politikanın Çin toplumu üzerindeki sonuçlarını yansıtmaktadır.

Kurbağa romanı, teması olan Aile Planlaması Politikası ile dünya çapında dikkatleri üzerine çekerek, çeşitli dillere çevrilmiş ve geniş okuyucu kitlesine ulaşmıştır. Eserin İngilizce, Almanca, İspanyolca, İsveççe, Fransızca ve Japonca tercümeleri bulunmaktadır. Konusunun özel olmasının yanında biçimsel olarak da alışık olduğumuz romanlardan farklılık göstermesi eserin edebiyat dünyasında önemli bir konuma gelmesini sağlamıştır. Kurbağa romanı, etkili teması ve biçimsel özellikleri sebebiyle 2011 yılında Çin'in önemli edebiyat ödüllerinden olan Maodun Edebiyat Ödülünü almaya hak kazanmıştır.

Yazar Mo Yan, bu romanında iki farklı edebi tür olan düz yazıyı ve dramayı mektup tarzını kullanarak bir arada harmanlamıştır. Beş bölümden oluşan eserin her bir bölümü bir ana mektupla başlamaktadır. Ana mektuplar birer sayfa olmakla beraber hemen arkalarındaki yazılar genişletilmiş

¹ Çin'de 1965 yıllarında hızla artan nüfusu kontrol altına almak için gündeme gelmeye başlayan ve 70'li yıllarda da hızla taslağı hazırlanıp uygulamaya giren Aile Planlaması Politikası dünya tarafından "Tek Çocuk Politikası" olarak bilinmektedir. Aile Planlaması Politikası dönemin sosyal, ekonomik, demografik yapısına göre şekillenir ve üzerinde düzenlemeler yapılır. Tek Çocuk Politikası Aile Planlaması Politikasının alt dallarından biridir. Özellikle de Çin'de 1970'li yılların sonu 80'li yılların başında uygulanarak ailelere tek çocuğa sahip olma zorunluluğunu getirmiştir.

Turkish Studies

mektuplar şeklindedir. Bu ana mektupların arkasında bulunan mektuplar da kendi aralarında kısımlara ayrılmaktadır. Bu şekilde yaşanan olaylar daha açık ve anlaşılır bir biçimde sıraya konulmuştur. Eserin ilk dört bölümü bu şekildedir. Beşinci bölümde ise ana mektuptan sonra ilk dört bölümde anlatılan olayların oyun yazısı yani dramaya çevrilmiş şekli bulunmaktadır. Bu kısımda, düz yazı anlatımından sıyrılıp okuyucunun çoklu ortama girdiği hissini veren bir ortam hâkimdir. Burada çok sayıda karakter birbirleriyle konuşurularak okuyucu seyirci konumuna geçer. Okuyucu ilk dört bölümde yaşananları mektupların anlatımıyla hafızasına alırken, son bölümde görsel olarak beyninde resmeder. Bu açıdan bakıldığında düz yazı ve drama etkili bir uyum sergilemiştir. (Karakas, 2015: 33-34)

Daha önce de belirttiğimiz gibi eser, Çin’de hızla artan nüfusu kontrol altına almak için uygulanan Aile Planlaması Politikasının sonuçlarını içermektedir. Mo Yan, bu konuyu kurguladığı kadın doğum doktoru olan hala karakterinin yaşadıkları ile gözler önüne sermektedir. Bu bakımdan romanın başkişisi haladır. Ancak halanın Aile Planlaması Politikasının uygulanma sürecinde yaşadıklarını tetikleyen kahramanlar vardır ki bunlar da halanın karşı güçleridirler. Eserin temasının etkili anlatımında yer alan yönlendirici ve alıcı konumunda bulunan karakterlerle de zengin bir karakter kadrosu sergilenmiştir.

Bu çalışma, Kurbağa romanının Zuoja Basımevinin 2012 yılı Çince basımı temel alınarak hazırlanmıştır. Romanda öne çıkan karakterler ve psikolojik durumları, Prof. Dr. Şerif Aktaş’ın Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş ve Mehmet Tekin’in Roman Sanatı 1 Romanın Unsurları adlı kitaplardan yararlanılarak analiz edilmeye çalışılmıştır.

Vakanın Zuhurunda Rol Alan Şahıslar

Romanda asıl amaç insanı anlatmaktır. Kişi olmadan romanın hikâyesi anlatı biçimine dönüşmez. Romanın kurmaca dünyası oluşturulurken bütün öğeler kişi için vardır ve kişi, romanın başlıca ilgi odağıdır. Roman bir olay ya da durum üzerine kurulacağına göre, mutlaka bu eylemi ya da durumu gerçekleştirecek kişi ya da kişilere ihtiyaç duyulacaktır. (Buttanrı, 2005: 56)Bu açıdan bakıldığında Kurbağa romanı kişi kadrosu bakımından zengin bir kadroya sahiptir.

Mo Yan’ın romanında yer verdiği karakterlere baktığımızda onların bir şekilde yazarın “ben” zamirini kullanarak anlattığı Wang Zu karakteri ile doğrudan ya da dolaylı olarak bir bağlantılarının olduğunu görüyoruz. Eserde geçen çoğu karakter (Chen Bi, Wang Gan, Wang Dan, Wang Renmei vb.) Wang Zu’nun okul arkadaşları olarak karşımıza çıkar. Romanın başkişisi olan hala da Wang Zu karakterinin öz halasıdır. Diğer karakterler (Xiao Shizi, Yuan Sai, Jin Xiu, Hao Dashou, Qing He, Wang Jiao vb.) Wang Zu ile ilişkilidirler. Yazar, bu karakterler etrafında gelişen olaylarla Wang Zu’nun kimi zaman bizzat içinde bulunduğu kimi zaman da olaylara tanık olduğu durumları tasvir ederek, Çin’in Shandong eyaleti Gaomi şehri Kuzeydoğu bucağında yaşayan köylü halkın Aile Planlaması Politikasından nasıl etkilendiğini ve toplum açısından politikanın sonuçlarını resmetmeye çalışmıştır. Yazar, söz konusu karakterlerin biçimsel özelliklerinden psikolojik tasvirlerine kadar geniş bir anlatı sunmuştur.

1. Asıl Kahraman veya Birinci Derecedeki Kahraman

“Her çatışma, oyunu idare eden biri tarafından tahrik edilir. Asıl kahramanın hareketi, bir arzudan, bir ihtiyaçtan veya bir endişeden kaynaklanabilir.” (Aktaş, 1991: 153)

“Romanın başkişisi, romanın genel yapısında yer alan diğer kahramanlardan farklı bir rol ve işleve sahiptir. Okuyucunun en çok ilgi duyduğu, sevinç ve kederleri paylaştığı, felsefi ve ahlaki tutumunu benimseyip veya reddettiği, yerine göre öykündüğü, yerine göre özdeşleştiği kahraman, odur.” (Tekin, 2003: 84)

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/4 Winter 2016

Bu özellikler açısından Kurbağa romanına baktığımızda, kadın doğum doktoru halanın romanın asıl kahramanı olduğu anlaşılır. Romanın en önemli karakteridir. Wang Xin ismiyle yazarın bizlere tanıttığı bu karakter hikâye anlatıcısının öz halası olarak karşımıza çıkar. Kurbağa romanında yaşanan tüm olayların merkezinde hala bulunmaktadır. Yaşanılan olaylar onun etrafında cereyan etmektedir.

Babası gibi doktor olmak isteyen hala, on altı yaşında ilçe sağlık okulundan mezun olduktan sonra kasabanın tam zamanlı ebesi olur. Yeni doğum tekniklerini öğrenen hala köydeki tüm kadınların hayran olduğu popüler bir karaktere dönüşür. Eski doğum teknikleri ile doğumlar yaptıran yaşlı kadınlar için hala nefret edilen bir kişidir. Bunun sebebi halanın onların para kazanma yollarını sekteye uğratmasıdır.

1953-1957 yılları arası Çin'de üretim gelişti, ekonomide refah dönemi yaşandı. Yağmurların yeterli olması ile birlikte ekilen ürünlerden de büyük hasat elde edildi. Açlık yılları geride kaldı, insanlar doğuyor, ısınabiliyor, sağlıklarına geri dönmeye başlamışlardır. Cinsel hayatın da düzene girmesiyle kadınlar sağlıklı bir şekilde hamile kalıp çocuk sahibi olabiliyorlardı. Bu yıllarda çok doğum yaşanır olmuştur. Herkesin hayran olduğu hala, evden eve ebelik yapmaya gider olmuştur.

Ancak 1965 yılına gelindiğinde Çin'de hızla artan nüfusun devlet büyüklerince dikkat çekmesi bu konuda önlemler alınması gerekliliğini doğurdu. Böylelikle hızlı artan nüfusu kontrol altına almak amaçlı Aile Planlaması Politikası gündeme geldi. Dönemin sosyal şartlarına göre de bu politika fazla doğumları sınırlayıcı kurallar getirdi. 60'lı yıllardan önce köydeki kadınların gözlerinde büyük bir isim olan hala, Aile Planlaması Politikasının yürürlüğe girmesiyle hayatının ikinci dönemine girmiş olur. Bu dönemde hala hükümet tarafından Aile Planlaması çalışanı olarak görevlendirilmiştir. Hayatının birinci evresinin aksine bu yeni dönemde hala herkesin karşı olduğu bir karaktere dönüşür. Böyle bir durumun yaşanmasındaki sebep hiç şüphesiz onun Aile Planlaması Çalışanı olarak yasaların gereklerine göre fazla doğumları sınırlamaya çalışmasıdır. Köylü halk onun bu politikayı kendisinin uydurduğunu düşünüyor, hala ne kadar bu politikanın devlet büyüklerinin talimatı olduğunu anlatsa da başarılı olamıyordu. Halk doğumların rahatça yaşandığı bu süreçten tam tersi bir sürece yönelmeden dolayı hırçınlaşıyor, hala ve diğer Aile Planlaması Çalışanlarına zorluk çıkarıyorlardı. Sorun da hala ve bu kimseler arasında cereyan etmiştir.

Kurbağa romanında, hala Aile Planlaması Çalışmasını yaygınlaştırmanın ülkenin gelişmesindeki önemin farkına varmıştır. Tek Çocuk Politikasının kararlı destekleyicisi olmuştur. Hala ciddi bir şekilde görevlerini yerine getirmeye çalışmıştır.

Bu politikaya karşı gelen akrabalarına ve arkadaşlarına bile ayrıcalık tanımamıştır. Onun gözünde Aile Planlaması öncelikli iş, ülkenin ilerlemesi, halkın geleceği olmuştur.

Aile Planlaması Politikası yürürlüğe girmeden önce hala, doğumdan doğuma koşan ve Gaomi şehri Kuzeydoğu Bucağı kırsalının ünlü bir doktorudur.

“1953-57 yılları Çin'de üretimin geliştiği, ekonominin refaha ulaştığı yıllardı. Memleketimizde de yağmur düzene girdi ve bol ürün elde edildi. İnsanlar doyuyor, giyecek kıyafet bulabiliyorlardı. Mutlulardı. Kadınlar korkusuzca hamile kalıp doğum yapabiliyordu. O yıllarda halam oldukça yoğun olarak çalışıyordu. Gaomi şehrinin Kuzeydoğu Bucağı Kırsalında bulunan 18 köyde her caddede, her gölün kıyısında onun bisiklet izleri vardır. Çoğu kişinin evinde onun ayak izleri bulunmaktadır.” (Mò, 2012: 22)

Fakat hızla artan nüfusun kontrol altına alınması için Aile Planlaması Politikası yürürlüğe girince, hala Aile Planlaması Çalışanı görevini üstlenerek doğumları sınırlayan bir doktor halini alır. Söz konusu politikayı köylü halka anlatmada bir hayli zorlandığı şu sözlerle açıkça belirtilebilir:

Turkish Studies

“Şehirde, böyle barbarlığa gerek yoktur; yabancı ülkelerde böyle barbarlığa hiç gerek yok, bu yabancı kadınlar sadece kendi eğlence ve zevklerini düşünürler, ülke onların doğum yapmalarını teşvik eder onlar doğurmak istemez, fakat bizler Çin’in köylüsüyüz, karşımızdaki köylüdür. Büyük bir uğraşla olması gerekeni, politikayı anlatmaya çalışıyoruz, hangisi dinler? Söyle ne yapalım? Nüfus kontrol altına alınmazsa olmaz, hükümetin buyruğu yerine getirilmezse olmaz, üstlerin amaçları yerine getirilmezse olmaz, söyle ne yapalım?” (Mò, 2012: 124)

Hala ekibiyle birlikte, üstlerinden aldığı emirle fazla doğumların önüne geçilebilmesi için halka bedava doğum kontrol hapları dağıtıyor, ilk doğumunu yapan kadınların rahimlerine gebelik önleyici halka takıyor, ayrıca üç ve üçten fazla doğum yapmış olan kadınların eşlerine de kısırlaştırma ameliyatı yapıyordu. Bunların yanında politikaya karşı gelerek hamile kalan kadınlara da kürtaj ameliyatı yapmakla yükümlüydü.

Bu durumda çatışmanın ortaya çıkması çok açıktır. Vaka, Aile Planlaması Çalışanları ve köylü halk arasında zuhur etmektedir. Hala, adaletli bir şekilde politikanın gerektirdiklerini uygularken halkın politikaya karşı direnmesi ve yine de bildiğini okuması ile karşı karşıya kalmıştır. Zihinsel, psikolojik hatta fiziksel şiddete de maruz kalmıştır.

Ancak, yaşlılık dönemi olan hayatının üçüncü dönemine giren hala, kendi elleri ile on binlerce yaşamı sonlandırmasından son derecede üzüntü duymuş, suçluluk yaşamaya başlamıştır. Romanın dördüncü bölümünde yer alan kurbağa imgesi ile halanın yaşadığı bu üzüntü şu şekilde anlatılmıştır:

“Hala, o akşamki kurbağa seslerinin tıpkı ağlama sesine benzediğini söyler. Halanın aslında en sevdiği ses yeni doğan bebeklerin ağlama sesidir. Bir kadın doğum doktoruna göre yeni doğan bebeklerin ağlama sesi dünyadaki en etkileyici müziktir! Fakat o akşamki kurbağa seslerinde bir tür nefret, bir tür hüznü vardı. Sanki sayısız acılara maruz kalan bebeklerin ruhları halayı kınıyorlardı.” (Mò, 2012: 221)

Halanın üç evreden oluşan yaşamını incelediğimizde son dönemin hala için önceki yaşadıklarının pişmanlığını derinden duyduğu, suçluluk hissettiği ve suçunun telafisini aradığı bir dönem olduğunu görüyoruz. Bir zamanlar kendi elleriyle binlerce bebek dünyaya getiren bu eller Aile Planlaması Politikasının uygulanmasıyla beraber yasadışı doğumları kürtajla sonlandıran kanlı ellere dönüşür. Bu duygu halanın bizzat kendi hissettikleridir aslında. Mesleğinden emekli olduktan sonra geriye bakan hala kürtajla aldığı yüzlerce bebeği düşünerek ellerinin kanlarla kaplı olduğunun ve bu lekenin hiçbir zaman çıkmayacağı kanaatine varır.

Yukarıda ifade ettiğimiz alıntıda, kurbağaların hala için, içindeki suçluluk duygusunun artmasında bir etken olduğunu görüyoruz. Bu noktada kurbağanın Çin kültüründeki anlamına ve Mo Yan’ın nüfusu kontrol altına almak için uygulanan Aile Planlaması Politikasının Çin toplumu üzerindeki etkilerini anlatan eserine neden “Kurbağa” adını verdiğine değinmeliyiz. Eserde kurbağalar ile ilgili olarak şu cümlelere yer verilmektedir:

“Kurbağa, bizim Gaomi Kuzeydoğu Bucağı kırsalının totemidir. Kilden heykellerimizde, yeni yıl resimlerimizde kurbağa sembolünü kullanarak ve ibadet ederek saygımızı ifade ederiz.” (Mò, 2012: 315)

Çin kültürü tarihine baktığımızda, kurbağaların sadece Gaomi Kuzeydoğu Bucağı Kırsalının totemi olmadığını, çok eskiden farklı birçok bölge halklarının da totemi olduğunu anlıyoruz. “Xia Guo Hua’nın “Üreme İbadet Kültürü” kitabında söylediği gibi, ilk insanların kurbağaya ilgi göstermesinin sebebi kurbağaların üreme yeteneklerinin güçlü olmasıdır. Ayrıca kurbağaların karnı tıpkı hamile kadınların karnına benzemektedir. Üstelik “kurbağa” ilk insanlar tarafından kadınların

üreme organı olan rahmi sembolize etmektedir. Yani, kurbağa üreme ibadeti için kullanılan bir totemdir.” (Zhāng, 2014: 131-132)

Üreme konusunda büyük öneme sahip kurbağa imgesi hala için de ayrı bir öneme sahiptir. Belki de emekli olduğu akşam çok sayıda kurbağanın saldırısına uğrama hikâyesi üremeye konulan engeli ifade etmede önemli bir mesaja sahiptir.

Çincede kurbağa sözcüğü “wā 蛙” şeklinde telaffuz edilir. “Wa” okunuş bakımından Çincedeki bir takım sözcüklerle sesteştir. Çincede bebek anlamına gelen “wá 娃”, kurbağa anlamına gelen “wa” ile sesteştir. Aynı şekilde Çin Mitolojisinde insanoğlunun anası kabul edilen tanrıça “Nūwā 女娲”daki “wa” da kurbağadaki wa ile sesteştir. Yazar burada bebek ve tanrıça anlamına gelen “wa”ları, kurbağa anlamına gelen “wa” ile betimlemektedir. Böylelikle Mo Yan Çincedeki sesteşlik özelliğini kullanarak kurbağa sözcüğüne birçok anlam yüklemektedir. Ayrıca binlerce kurbağa larvasından çok azı kurbağaya dönüşecek, büyük bir kısmı yok olup gidecektir. Kurbağa larvası ile erkeklerin spermleri şekil bakımından birbirlerine çok benzemektedir, milyonlarca spermde sadece biri yumurtayı döleyerek yeni bir yaşamı oluşturabilecektir. Bu da kurbağa larvalarının kurbağaya dönüşmesine çok benzemektedir. Mo Yan romanın başlığı ve konusu üzerinden yaşamın üstünlüğünü ve yeni doğan küçük yaşamların ne kadar değerli olduğunu da vurgulamaktadır.

Mo Yan, hala karakterini çizerken hem açıklama yöntemine hem de dramatik yöneme (Tekin, 2003: 79) başvurmuştur.

“Halam o zamanlar biraz kilo almıştı. Dişlerinin beyazlığı ile herkesin hayran olduğu halam dişlerini fırçalayacak bile zaman bulamıyordu. Dişleri sararmıştı. Sesi boğuklaşmıştı, erkeksi bir ses halini almıştı.” (Mò, 2012: 57)

“Hala o zamanlar 18 yaşında olmasına rağmen çok yetenekliydi, ilçedeki kadınlar ona hayrandı. Hala ciddi ve ağırbaşlılıkla işini yapıyordu. Hala, bebekleri doğum kanalından çıkardığı vakit sınıf çatışmasını unutmuyor, mutluluğu hissediyordu.” (Mò, 2012: 16)

2. Hasım veya Karşı Güç

“Çatışmanın olabilmesi, vaka zincirinin düğümlenmesi için birinci derecedeki kahramanla temsil edilen tematik gücün karşısında bir hasıma ihtiyaç duyulur.” (Aktaş, 1991: 138)

Kurbağa romanını incelediğimizde, bu kişilerin Aile Planlaması Politikasına karşı gelerek hem politikanın hem de halanın karşısında duran Wang Renmei, Geng Xiulian ve Wang Dan olduklarını görüyoruz. Bu üç kadın karakter dolaylı ya da dolaysız olarak politikaya karşı hareket ederek elim acılar yaşanmasına neden olmuşlardır.

Wang Renmei, roman yazarının eserinde ben zamirini kullanarak belirttiği Wang Zu adlı kahramanın eşidir. Asker eşi olan Wang Renmei, Tek Çocuk Politikası gereği ikinci çocuğa hamile kalmaması gerekiyordu. Bu sebeple, ilk doğumundan sonra romanın başkahramanı olan kadın doğum doktoru hala tarafından rahmine gebelik önleyici halka takıldı. Elbette bu durum Wang Renmei’i son derece üzmüş, psikolojik sarsıntı yaşamasına neden olmuştur. Tek Çocuk Politikasına karşı gelmesinin altında yatan etken de onun bu psikolojik tavrı olmuştur.

“Benim olurumu almadan neye dayanarak...bana halkayı yerleştirirsin...bir çocuk doğduktan sonra neye dayanarak tekrar çocuk sahibi olunamaz...neye dayanarak...” (Mò, 2012: 91)

Wang Renmei, Tek Çocuk Politikası gereği birden fazla çocuğa sahip olamayacağını bildiği halde ilk doğumundan sonra kurallar gereği rahmine hala tarafından takılan halkayı gizlice çıkarttırır. Bu şekilde yasalara karşı gelerek hamile kalma konusunda direnen Wang Renmei’in amacı, eşine

erkek bir bebek verebilmek, doğal olarak da kültürlerinin genlerinde bulunan geniş bir aileye sahip olabilmektir. Ancak sonuç istediği gibi gerçekleşmemiştir. Hamile olduğunun eşi ve eşinin halası tarafından öğrenilmesinden sonra Wang Renmei'in hastaneye götürülüp kürtaj ameliyatına alınması gerekti. Wang Renmei, politikadan ve politikayı yürütenlerden kaçmaya çalışsa da en nihayetinde yakalanmış ve hala tarafından hastaneye götürülmüştür. Ameliyat esnasında çok kan kaybeden Wang Renmei ve bebeği ölmüştür.

Yukarıda anlatılan olaydan da anladığımız üzere, vakayı ateşlendiren ve romanda Tek Çocuk Politikasını yürütenleri temsil eden halanın karşında duran Wang Renmei'i karşı güç olarak değerlendirebiliriz.

Wang Renmei'in dışında romanda yer alan iki kadın karakter daha var ki, bu karakterlere de romanın hasını veya karşı güçleri diyebiliriz.

Romanda yer alan karşı güçlerden birinin adı Geng Xiulian'dır. Geng Xiulian ve eşi Zhang Quan üç kız çocuğuna sahip bir ailedirler. Aile Planlaması Politikasının uygulamaya girmesiyle beraber üç ve üçten fazla çocuğa sahip olanların tekrar çocuk sahibi olmamaları için yasalar yapılmıştır. Buna bağlı olarak da üç ve üçten fazla çocuğa sahip olan kadınların eşleri vazektomi ameliyatı ile kısırlaştırılacaklardır. Ancak, Zhang Quan üç kız çocuğundan sonra erkek bir çocuğa sahip olma hırsıyla politikaya karşı gelerek eşi Geng Xiulian'i hamile bırakır. Bu bakımdan romanın esas karşı gücü olarak Zhang Quan'i kabul etmek de mümkündür.

Aile Planlaması Komitesi, Aile Planlaması Politikasına karşı gelenleri tespit etmek amaçlı Aile Planlaması Çalışanlarına özel bir tekne tahsis etmiştir. Bu tekneyle köy köy gezilerek politikaya karşı gelenler tespit edilip gereken uygulanıyordu. Geng Xiulian ve eşi Zang Quan'in de yasadışı davranışları da bu yolla anlaşılmiş oldu.

Geng Xiulian'in üç kızı, annelerini kurtarmak için büyük çaba sarf etmişlerdir:

“İyi kalpli dedeler ve amcalar, halalar ve teyzeler, abiler ve ablalar, annemizi bağışlayın, annemizin ciddi bir romatizmal kalp hastalığı var, kürtaj ameliyatına girerse kesinlikle ölür. Annesiz kalırız.” (Mò, 2012: 108)

Yaşanan bu acı durum karşısında Zhang Quan dayanamayarak halaya saldırır. Elindeki sopa ile halanın başına vurur. Bunun üzerine hala:

“Zhang Quan, bana vurmandan üç yıl yargılanırsın, fakat ben sen gibilerle tartışmam, seni affederim. Şu an önünde iki yol var. Birincisi, itaatkâr bir şekilde eşini benimle göndermen, ona kürtaj yapmamız, kürtajı bizzat ben yapacağım, onu koruyacağım, diğer yol ise seni polislere vereceğim, cezanı çekeceksin. Eşinin benimle gelmesi iyi olur.” (Mò, 2012: 110)

Hala ve ekibi altı aylık hamile olan Geng Xiulian'ı yakalayıp hastaneye götürecekleri sırada kadının doğum sancıları başlar, kan kaybetmeye başlayan kadın ve bebeğini kurtaramazlar.

Romanın üçüncü karşı gücü ise Chen Bi adlı erkek karakterin eşi Wang Dan'dır. Wang Dan karakterini anlatırken yazar açıklama yöntemine (Mehmet Tekin, 2003: 79) başvurmuştur:

“Wang Jiao'un Wang Gan adlı bir oğlu, Wang Dan isimli bir kızı vardır. Her ikisi de benim okul arkadaşımdır. Wang Gan ve Wang Dan ayrı yumurta ikizleridir. Wang Gan'ın boyu uzun, Wang Dan ise söylemesi hoş değil ama cücedir.” (Mò, 2012: 6)

Wang Dan, Wang Zu'nun yakın arkadaşı Chen Bi'nin eşidir. Wang Dan ve Chen Bi'nin Chen Er adında bir kızları vardır. Chen Bi erkek bir çocuğu olmasını ister. Onun dışında tüm akrabalarının erkek çocukları vardır. Soyunu devam ettirebilmek için erkek bir çocuk isteyen Chen Bi, uygulanmakta olan Aile Planlaması Politikasına karşı tutum sergileyerek eşini hamile bırakır. O

Turkish Studies

dönemlerde kadınlar da çok çocuğa sahip olma arzusuyla eşlerinin yanlış tutumlarını desteklemişlerdir.

Hala, Wang Dan'ın hamile olduğunu haber alınca onu bulup kürtaj ameliyatı yapmak için yola koyulur. Chen Bi ve hala arasında çıkan çatışmada yine bir hayat son bulmuştur. Çoktan yedi aylık hamile kadının sancıları başlayınca Chen Bi eşi Wang Dan'ın halanın onları yakalamadan bir an önce doğurması konusunda telaşa düşmüş, Wang Dan ise çaresiz kalmıştır. Wang Zu'nun acılı olaya tanık olmasını yazar şu şekilde anlatmıştır:

“Saldan bebek ağlaması yayıldı.”

“Birden başımı çevirdim, halamın iki eliyle yeni doğmuş bir bebek tuttuğunu gördüm. Xiao Shizi bezle bebeğin karnını sarıyordu.”

“Yine bir kız çocuğu.” dedi halam. (Mò, 2012: 181)

Chen Bi iki eliyle başına vurarak acılı bir şekilde haykırdı:

“Tanrı beni cezalandırdı... Tanrı beni cezalandırdı... Chen ailesinin neslinin benim ellerimde sonlanacağı aklıma gelmezdi.” (Mò, 2012: 181)

Maddi durumu gayet iyi olan Chen ailesi annelerini kaybetmiş oldu. Ancak politikanın doğmasına izin vermediği bebek dünyaya gelmiştir. Yazarın dış görünüşü ile övdüğü Chen Mei isimli bu bebek sonradan yaşadıkları ile insanlar üzerinde duygusal bir etki bırakmaktadır.

3. Arzu Edilen ve Korku Duyulan Nesne

“Arzu edilen ve korkulan nesne romanda bir cazibe gücüdür, hedef alınmış gayeyi ve korkulan objeyi temsil eder.” (Aktaş, 1991: 154)

Kurbağa romanında, Aile Planlaması Politikasını korku duyulan nesne olarak gösterebiliriz. Yaşanan olayların söz konusu politika etrafında gelişmesine bakarak insanların bu politikaya karşı tavır aldıkları açıktır. İnsanlar politikaya uymak istemiyor, devlet büyükleri ise bin bir zorlukla nüfus politikasının uygulanması gerektiğini anlatıyordu. Devlet liderleri için arzu edilen bir konumda olan Aile Planlaması Politikası, halk için tam tersi konumda olmuştur. Bu bakımdan hükümet ve halk arasında çatışmanın kolay bir şekilde çıkacağı açıktır.

Bu konuda eser üzerinden şu örnekleri verebiliriz:

O dönemin başkanı Mao Zedong'un konuyla ilgili ifadesi kitapta şu şekilde anlatılmıştır:

“Nüfus kontrol altına alınmazsa olmaz! Örgüt ve kurallar olmazsa insanların geleceğinin mahvolacağı görüşüneyim.” (Mò, 2012: 59)

Halk ise bu sözlere karşılık şunları ifade etmiştir:

“Nüfus çoksa güç büyüktür. İnsanlar çok olursa iyi işler yapılır. İnsan yaşamın değeridir. İnsan varsa dünya vardır.” (Mò, 2012: 59)

Hala, halkın Aile Planlaması Politikasının gerektirdiklerine aksi tutum sergilemelerini politikayı yanlış değerlendirmelerine bağlamaktadır. Hala ve diğer Aile Planlaması Çalışanları bu yanlış algının değişmesine vurgu yaparak şu sözleri belirtmişlerdir:

“Bizler insanların çocuk sahibi olmalarına engel olmuyoruz. Sadece insanların daha az çocuk sahibi olmalarını, planlı bir şekilde doğum yapmalarını sağlıyoruz.” (Mò, 2012: 59)

Yine de halk geniş aile olabilme istekleri konusunda ısrar ederek politikaya karşı hareket etmişlerdir. Eser üzerinden bu amaçlarına ulaşamadıklarını görüyoruz. Özellikle de karşı güç konumunda olan karakterlerin yaşadıkları acı sonlar bu gerçeği doğrulamaktadır.

4. Yönlendirici:

“Çatışmanın gerçekleştiği dramatik vaziyet, bir yönlendiricinin müdahalesi sayesinde vücut bulabilir, gelişebilir ve çözümlenebilir. Bu, metnin sonunda vakanın istikametini gösteren ibrenin bir tarafa meyletmesini temin eder.” (Aktaş, 1991: 154)

Kurbağa romanı üzerinden çeşitli karakterlerin bu rolü üstlendiğini görmekteyiz. Kurbağa Yetiştirme Çiftliğini açan Yuan Sai’ı ve Aile Planlaması Politikasının gereklerine uymayarak kendisi ve eşini saklayan Zhang Quan’i olayların istikametini değiştiren karakterler arasında sayabiliriz.

Wang Zu’nun kuzeni ve Yuan Sai eserin dördüncü bölümünde de ifade edildiği gibi Kurbağa Yetiştirme Çiftliği açmıştır. Bu çiftlikte aynı zamanda satış elemanlığı yapan Bien Tou adıyla seslenilen genç kayıkçının da de ifade ettiği gibi,

“Yuan amcanın kurbağa yetiştirmesi reklam, onun gerçek ticareti insanların bebek sahibi olmalarına yardımcı olmak.” (Mò, 2012: 235)

Yuan Sai, bu çiftlikte kadınları taşıyıcı anneler olarak çalıştırarak çok çocuğa sahip olmak isteyen ailelere fırsat sunuyordu. Bu yer elbette ki yasadışı açılmıştı. Burada erkeklerin spermi alınıp kadınların yumurtalarına enjekte ediliyordu. Romanın acılı karakterlerinden olan Chen Mei, Wang Zu’nun ikinci evliliğinden olan Xiao Shizi’nin bebeğine taşıyıcı annelik yapmış, ancak Chen Mei doğumunu yaptıktan sonra bebeğin elinden alınması ile ağır psikolojik sarsıntı yaşamıştır.

Eserde Yuan Sai gizli dolaplı işler çeviren bir kişi olarak tasvir edilmektedir. Bununla ilgili bir örnek daha vermek gerekirse, Aile Planlaması Politikası gereği ilk doğumunu yapan kadınların rahimlerine takılan gebelik önleyici halkaları çıkarmanın yine Yuan Sai olduğunu görüyoruz. Yuan Sai, Wang Zu’nun ilk eşi olan Wang Renmei’in halkasını gizlice çıkartmıştır. Bunu isteyen Wang Renmei’dir. Çünkü eşine erkek bir bebek vermek ister. Yuan Sai bunun yasadışı olduğunu bilmesine rağmen yapmaktan çekinmemiştir. Wang Renmei’in eşine erkek bir bebek vermek için Yuan Sai’dan bu halkayı gizlice çıkartmasını istemesi ve Yuan Sai’in bunu yapması olayların gidişatını olumsuz yöne doğru çevirmiştir.

5. Alıcı

“Vakanın neticesinde, her zaman birinci derecedeki kahraman, asıl kahraman karlı çıkmaz, endişe duymaz. Tesadüfen de olsa bu netice başkalarının işine yarar, sebep olan arzulan veya endişe duyulan nesneden başkaları da müteessir olur.” (Aktaş, 1991: 154)

Romanın başkişisi olan halanın yeğeni Wang Zu, böyle bir alakayla vaka zincirine dâhil olmuştur.

Wang Zu karakteri uygulanmakta olan Aile Planlaması Politikasını kabul edip gerekenlere uysa da bizzat kendi tanıdıklarının politikaya karşı tutumlarından o da etkilenmiş, istemeden elim acıların ortasına düşmüştür. Bunu birkaç örnek ile anlatalım:

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi Wang Zu’nun ilk eşi olan Wang Renmei’in Aile Planlaması Politikasını ihlal ederek hamile kalması Wang Zu’yu zor bir durumun içine çekmiştir. Askeriyede çalışan Wang Zu için ikinci bir çocuğa sahip olmak onu işinden eden bir tutumdur. Yasalara göre

yapılması gereken bu bebeğin alınmasıdır. Bu sebepten dolayı ailesi ile büyük tartışma içine girmiştir. Annesinin,

“Oğlum, ağabeylerinin oğulları var, sadece senin yok, bu annenin kalp ağrısıdır, bence onun doğurmasına izin ver” (Mò, 2012: 116) sözlerine karşılık şu şekilde cevap vermiştir:

“Anne, askeriyede bir disiplin var, ikinci çocuğum doğarsa parti üyeliğinden çıkarılacağım, görevimden alınıp eve dönüp toprak işleri ile uğraşacağım. Uzun yıllar mücadele ettikten sonra anca köyden ayrıldım, çok çocuğa sahip olmak için her şeyi bırakmam. Buna değer mi?” (Mò, 2012: 117)

Wang Zu kendi geleceğini düşünerek bu bebeği istemez ve bebeğin alınması konusunda direnir. Eşi Wang Renmei ise hem bir kadın hem de bir anne olarak bebeğinin alınmasına karşı çıkar. Wang Renmei'in tüm direnişleri boşa çıkar. Hikâyenin sonunda kürtajla bebeği alınacağı sırada ameliyat masasında Wang Renmei'in yaşamı son bulur. Bu olaydan derinden etkilenen Wang Zu büyük bir ikilemeye düşer. Böylelikle Wang Zu karakteri Aile Planlanması Politikasının uygulanma sürecinde çelişkide kalmış aydınları temsil eder. Bir tarafta vefat eden eşi, diğer bir tarafta ise Aile Planlaması Politikasının kuralları arasında sıkışıp kalan Wang Zu yaşadığı bu acı olaydan ders alınması gerektiğini vurgulamıştır.

Wang Zu'nun yaşadığı acı bununla sınırlı kalmamıştır. Eserin dördüncü bölümünde anlatılan Wang Zu'nun ikinci eşi Xiao Shizi'nin ondan gizli olarak taşıyıcı anneye başvurması olayı da onun zor durumda kalmasına neden olmuştur. Aile Planlaması Politikasında, zamanın değişmesi ile beraber yeni düzenlemeler yapılmıştır. Parası olan parasını ödediği müddetçe ikinci çocuğa sahip olabilmektedir. Ama ağır yük getiren bu parayı insanlar ödemek istemediklerinden, daha ucuz yollarla taşıyıcı annelere başvurmaya başlamışlardır. Bu yolla anne olmak isteyenlerden biri de Xiao Shizi idi.

Wang Zu, ilk eşinin ölmesinden kendini sorumlu tutmuş ve pişmanlık duymuştur. Aynı şekilde ikinci eşinin kendisine erkek bir bebek verme isteğiyle Chen Bi'nin kızı Chen Mei'e taşıyıcı annelik yaptırması karşısında yakın arkadaşına ihanet ettiği hissine kapılmıştır.

Eserin dördüncü bölümünde anlatılan bir olay da halanın kürtajla bebeğini alacağı sırada vefat eden Geng Xiulian'in torunlarından birinin Wang Zu'ya çarşıda saldırdığı ve ona fiziksel olarak zarar verdiğidir. Bu çocuk, ölmüş olan anneannesinin intikamını halanın yeğeni olan Wang Zu'dan çıkarmak ister. O zamanlar çoktan altmış yaşlarında olan Wang Zu bu çocuk karşısında çaresiz kalır. Yaşanılan onca acının telafî edilemeyeceğini anlar ve doğacak olan bebeğine ne kadar da ihtiyacı olduğunu hisseder. Doğacak olan bu yeni bebek onun gençlik yıllarını geri getirecektir.

Kadın doğum doktoru olan halanın öz yeğeni olan Wang Zu doğal olarak politika sürecinde yaşanan olayların etkisinde kalmıştır. Aile Planlaması Politikasının yürütülmesinde görevli çeşitli aydınların temsilini yazar, Wang Zu karakteri ile sağlamıştır. Yazar, ona bu rolü vererek Aile Planlaması Politikası yürütülmesinde görevli çeşitli aydınların temsilini sergilemiştir.

Yine romanın dördüncü bölümünde ağırlıklı olarak karşımıza çıkan Hao Dashou karakteri de alıcı konumunda yer almaktadır.

Hao Dashou karakteri romanda şu şekilde tasvir edilmiştir:

“Çoktan kırk yaşını geçmiştir. Kıpkırmızı uzun bir yüzü, bembeyaz saçları vardır. Başının arkasında küçük bir örgü bulunmaktadır.” (Mò, 2012: 93)

Köyün ünlü ve yetenekli kil sanatçısı olan Hao Dashou, Aile Planlaması Politikasının sert bir şekilde uygulandığı yıllarda kilden yaptığı bebeklerle anne olmak isteyen kadınlara sevinç olmuştur. Kitapta da anlatıldığı gibi;

“Söylentiye göre, onun sana sattığı kilden bebek eğer kız ise senin kesinlikle kız çocuğun olur. Eğer erkek bir bebek ise erkek çocuğun olur. Sana kilden ikiz bebek verirse ikiz bebeklerin olur.” (Mò, 2012: 94)

“Onun evi yaptığı kilden bebekler ile doluydu. Yattığı yer dışında geri kalan yerlerde birbirine yakın bir şekilde sıralanmış kilden bebekler diziliydi.” (Mò, 2012: 93)

Hao Dashou’un kilden bebekler yapmasının sebebine gelince hiç şüphesiz kültürlerinin genlerinde bulunan çok çocuğa sahip olma dürtüsüdür. Çok doğumların yaşanmasına izin verilmediği dönemde kadınlar bu bebekleri satın alarak özlemlerini gideriyorlardı. Her kadın ayrı bir duygu alıyordu bebeklerden. Çünkü;

“O bebeklerini elle yoğuruyordu. Kilden bebeklerinin her biri ayrı şekildedeydi. Aynı bebeğe benzeyen bir tane bebek dahi yoktu. Gaomi Kuzeydoğu Bucakının tüm kilden bebeklerini onun yoğurduğu söylenir.” (Mò, 2012: 93)

Hao Dashou karakterini önemli kılan bir diğer unsur onun romanın başkişisi olan hala ile evlenmiş olmasıdır. Mesleğinden emekli olduğu günün akşamı arkadaşlarıyla bir araya geldikten sonra evine dönme yolunda hala çok sayıda kurbağaların saldırısına uğrar. Bu kurbağaların aslında kendisinin kürtajla yaşamlarına son verdiği bebeklerin ruhları olduğunu anlayan hala dehşete kapılır, kaçmaya başlar. Kurbağalar vücudunun her bir yerini sarmıştır. Derin bir acı duyarak koşarken karşısına kil sanatçısı Hao Dashou çıkar. Hao Dashou onun kurtarıcısı olmuştur. Bu olaydan sonra hala, Hao Dashou ile evlenir.

Hao Dashou’nun yaptığı kilden bebekler, halanın on binlerce bebeğin yaşamına son vermesine neden olduğu için yaşadığı suçluluğun telafisi olmuştur. Hala, eşinin yaptığı bu kilden bebekleri, yaşamına son verdiği on binlerce bebeğin geri dönüşü olarak kabul etmekte, yaşadığı suçluluk duygusunu bu kilden bebeklerle gidermektedir. Böylelikle ruhu huzura ermektedir.

6. Yardımcı

Yukarıdaki “şahıslardan her biri, bir başkasının tahrikine ihtiyaç duyabilir. İşte bunlara yardımcı adımı vermek yerinde olur.” (Aktaş, 1991: 155)

Eserde bu rolü üstlenenlerden birinin de Wang Jiao olduğunu görüyoruz. Wang Jiao, köyün at arabacısıdır. Long Kou adlı kömür ocağında çıkarılan kömürleri at arabası ile köye getirir. Uzun boylu, geniş omuzlu, güçlü bir kişi olarak karşımıza çıkar. Herkes ona hayrandır. Yukarıda bahsettiğimiz Wang Gan ile Wang Dan onun çocuklarıdır. Aile Planlaması Politikası yürürlüğe girdikten sonra çocuk sahibi olmuş erkeklere uygulanması gereken kısırlaştırma ameliyatını olmama hususunda dirense de ameliyatı olmak zorunda kaldığı şu olayla anlatılmıştır:

Wang Jiao erkeklere uygulanan kısırlaştırma ameliyatını olmaktan kaçmıştır. Durumu haber alan görevliler onun yaşadığı yere gelir. Onu alıp hastaneye götüreceklerdir. Bu esnada büyük bir arbeye yaşanır. Polis memurları onu ellerinden tutarlar, Wang Jiao çaresizce haykırsa da ameliyatı olur.

Chen Bi adlı karakteri de yardımcı karakter olarak değerlendirmek mümkün. Eşinin vefat etmesiyle Chen Bi’nin hayatı mahvolmuştur. Elindekini ve avucundakini içkiye vermiş, sokaklarda çaresiz dolaşır olmuştu. Dilencilik yapar hale gelmişti. Bir gün yolda trafik kazası geçince hastaneye kaldırılır. Tedavi masrafları da yüksektir. Bir zamanlar babasının istemediği kızı Chen

Mei babasının hastane masraflarını ödeyebilmek için Yuan Sai'in açtığı Kurbağa Yetiştirme Çiftliğinde taşıyıcı anne olarak çalışmaya başlar. Onun böyle bir işte çalışmasını sağlayan etken ve sonradan yaşadığı acıların nedeni babasının durumu olmuştur.

Eserin dördüncü bölümünde yer alan dramada Chen Mei karakterini ağırlıklı olarak görmekteyiz. Chen Mei, Wang Zu'nun bebeğini aylarca taşıyıp doğurduktan sonra elinden birden alınması onu sarsmıştır. Dokuz ay süresince karnındaki bebeği kendi bebeği gibi benimseyen Chen Mei için bu bebekten ayrı kalmak hiç de kolay olmamıştır. Uzunca bir süre bebeğini aramıştır.

Etkileyici teması olan Kurbağa eseri, halanın yaşadığı evin bahçesinde kilden bebekler arasında son bulur.

SONUÇ

Çin'de Aile Planlaması, değişen şartlara göre yeni düzenlemelerden geçmiş ve günümüze gelene kadar yumuşatılmıştır. "En son Ekim 2015'te Çin hükümeti nüfusun hızla yaşlanması ve iş gücünün azalması nedeniyle ikinci çocuğa izin verileceğini duyurmuştur. Çinliler, ikinci çocuğa izin verilmiş olsa da birçok çiftin hâlâ tek çocuk sahibi olmayı tercih edeceğini, tek çocuklu aile olgusunun günümüz Çin toplumunda artık sosyal modele dönüştüğü düşüncesindedirler."² Eserin anlatıldığı 1965-80'li yıllarda Aile Planlamasının sert bir şekilde uygulandığı ve insanlar üzerinde acı deneyimler bırakmış olduğu romandaki karakterlerin yaşadıkları olaylardan anlaşılmaktadır.

Kurbağa eserinin yazarı Mo Yan, böylesine hassas bir konuya değinirken karakterlerini gerçek toplumun içinden seçmiştir. Mo Yan, Wang Zu karakterinin ağzından ve halanın yaşamı üzerinden yaşanan olayları ele almıştır. Romandaki tüm karakterler Wang Zu tarafından okuyucuya tanıtılmıştır. Yaşanan olaylar da Wang Zu'nun yakın çevresi kimi zaman arkadaşı kimi zaman eşi, kimi zaman akrabası vasıtasıyla sunulmuştur. Wang Zu da Gaomi şehrinin Kuzeydoğu Bucağının bir köylüsü olarak Aile Planlaması Politikasının olumsuz sonuçlarını sergilemede önemli bir aktarıcı olmuştur. Karakterlerin köylü halk olması ile yaşanan olaylar daha gerçekçi ve daha somut bir hal almıştır. Romanda daha çok kişilerin psikolojik özellikleri üzerinde durulmuş, özellikle de kişilerin ruh halleri, duygu ve düşünceleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Eserin en önemli karakteri haladır. Onu önemli kılan da yaptığı meslek ve Aile Planlaması çalışması olmasıdır. Wang Zu'nun öz halası olarak karşımıza çıkan kadın doğum doktoru hala konusu Aile Planlaması olan bir eser için etkili bir karakterdir. Eserin konusunun hassasiyeti ve önemi hala vasıtasıyla gözler önüne sunulmuştur. Hala karakteri, söz konusu politikanın gereklerini yerine getirirken karşılaştığı zorluklar ve yaşlılık döneminde yaşadığı ikilemler Aile Planlaması Politikasının sadece halk üzerinde değil, bu yolda çalışanlar için de ne kadar zor ve acı olduğunu göstermektedir.

Romanda, Çin'de Aile Planlaması Politikasının uygulanmaya başlandığı 1970-80'li yıllarda halk ve devlet arasında meydana gelen çatışma sergilenmektedir. Çatışmanın da ne kadar acı sonuçlar doğurduğu romanın önemli üç kadın karakteri olan Wang Renmei, Geng Xiulian, Wang Dan karakteriyle anlatılmaktadır. Aile Planlamasında her ne kadar yönetim başarılı olduğunu ifade etse de, halkın yaşadığı acılar açısından bakıldığında bu uygulamanın çok da başarılı olduğu söylenemez.

KAYNAKÇA

Aktaş, Ş. (1991). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.

² <http://baike.pcbaby.com.cn/qzbd/1109856.html> (Erişim Tarihi: 10.11.2015)

- Buttanrı, M. (2005). *Adalet Ağaoğlu'nun Eskişehir'i Konu Edinen "Üç Beş Kişi" Adlı Romanı (İnceleme)*, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları Yayın No:123.
- İki Çocuk Politikası (Èr Tāi Xīn Zhèngcè, 二胎新政策). (t.y.). Erişim: 10.11.2015, <http://baike.pcbaby.com.cn/qzbd/1109856.html>
- Karakaş, G. (2015). Mo Yan'ın Kurbağa Romanında Çin'in Aile Planlaması Politikası, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Mò, Y. (2012). *Kurbağa (Wā 蛙)*, Beijing: Zuòjiā Chūbǎnshè (作家出版社).
- Tekin, M. (2003). *Roman Sanatı (Romanın Unsurları 1)*, İstanbul: Ötüken, Neşriyat A.Ş., Kültür Sersisi: 202.
- Zhāng, C. (2014). "Zamanın Telifisi ve Düşünme— Mo Yan'ın Kurbağa Romanında Doğum ve Yaşam Araştırması", *Shānhuā Xuébào (山花学报)*, S. 2, s.131-132.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Azertürk, S.İ. – Karakaş, G. (2016). "Mo Yan'ın Kurbağa Romanında Öne Çıkan Şahıs Kadrosu / Featured Individual Staff In Mo Yan's Frog Novel", *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/4 Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9067>, p. 175-190.